

TISKOVÁ ZPRÁVA

Muzeum hlavního města Prahy
otevívá ve Svatomikulášské městské zvonici
7. 12. 2015 I. etapu nové stálé expozice Custos Turris / Strážce města

Starší byt vězníka s černou kuchyní

Muzeum hlavního města Prahy otvírá veřejnosti dne 7. 12. 2015 I. etapu stálé expozice „Custos Turris / Strážce města“ ve Svatomikulášské městské zvonici. I. etapa nové stálé expozice ponese název Starší byt vězníka s černou kuchyní a návštěvníkům přiblíží, jak vypadala černá kuchyně, která se na Svatomikulášské městské zvonici skutečně zachovala. Byt vězníka představí řešení bytu obecního zaměstnance, který zde mohl po dobu služby žít i s celou rodinou.

Důležitou součástí středověkých a raně novověkých měst byly obecní zvonice, objekty z nichž se na města dohlíželo především kvůli častým požárům. Fenomén městské hlásné služby je bohužel stále na okraji zájmu odborné i laické veřejnosti. Muzeum hlavního města připravuje k tomuto tématu expozici ve Svatomikulášské městské zvonici, dříve obecní zvonici Menšího Města pražského – Malé Strany. Z technických a finančních důvodů se otevření expozice rozdělilo na dvě fáze. Od 7. 12. 2015 se návštěvník seznámí s tím, jak se obecním zaměstnancům žilo v objektech nepřilíš uzpůsobených pro obývání ve druhé polovině 18. století. V červnu roku 2016 pak dojde k otevření expozice ve zbývajících částech věže.

Byt vězníka v Svatomikulášské městské zvonici představuje úsporně řešený byt, kde obecní zaměstnanec žil po dobu služby často i s celou rodinou. Byt je ukázkou standardu bydlení nižších vrstev v metropoli druhé poloviny 18. století. Nejednalo se o příliš komfortní bydlení, obyvatelé si často stěžovali na zimu či těžkosti s vytápěním.

Světlice, tedy obytná místnost, sloužila jak k odpočinku, tak k stravování a práci. Rozložení nábytku je dáno jednak sluneční orientací pokoje, komunikačně-provozním schématem, tak i dobovými zvyklostmi. Vstup je opatřen jednoduchým dřevěným věšákem. Postel se nachází ve vysekané nische vedle kamen, které z tohoto důvodu postrádají obvodovou lavici. Spací kout doplňuje „ochranný“ křížek na zdi. Jídelně-pracovní kout se skládá z dřevěné lavice, stolu a jedné židle. Jediným úložným prostorem je malá koutnicová rohová skříňka. Na stole je nutné osvětlení v podobě keramické olejové lampy (kahanu). Ostatní úložný nábytek se vejde do protější niky, kde je na stěně police kredencového typu, určená pro uložení nádobí (keramické talíře, džbán na pivo/víno, mísa na servírování společného jídla). Na zemi vedle je pak truhla pro uložení knih, šatstva a jiných osobních předmětů. Protože je zamykatelná, může obsahovat i cennosti. Vše doplňují jednoduché nástěnné hodiny se závažím.

Černá kuchyně byl standardní prostor pro vaření a topení ve všech dobových typech obytných staveb. Skládal se z jednoduchého dymníku, kudy odcházel kouř (klenba s dřevěným překladem zvaným mandrholec), vařicí podesty a příkládacího a dymného otvoru kamen. K základní výbavě patřilo zpracované dřevo, několik kusů nádobí na vaření, nádoba na vodu,

náradí na obsluhu topenišť a osvětlení. Příprava pokrmů se odehrávala jak na vařící podestě, tak i v kachlových kamnech obsluhovaných z kuchyně. V kamnech se dalo péci v keramickém pekáči, který byl posazen na železnou kostru s nožičkami, aby se pod něj mohly pohrabáčem nahrnout žhavé uhlíky. Naproti tomu vaření probíhalo na vyzděné podestě, kam se železnou kovanou lopatkou nasypal žhavý popel z kamen pod „dreifuss“ (keramický hrnec s rukojetí a třemi nožičkami). Vařící podesta zároveň sloužila také jako odkládací plocha pro část nádob a náradí. Mohl na ní stát i dřevěný stojánek s osvětlovací loučí, nebo dražší varianta – olejová lampa. Vše doplňoval velký keramický hrnec (např. na nakládání zelí), jednoduchá dřevěná stolička a souprava na rozdělání ohně.

Skromné poměry pro život obecních zaměstnanců byly kompenzovány stálým, byť nevysokým příjmem. I přesto ale docházelo k častému střídání vězňů. Život na věži s imponantním výhledem na město tehdy, zvláště v chladných částech roku, málokdo ocenil.

Kontakt pro bližší informace:

www.muzeumprahy.cz

Mgr. Olga Šámalová

vedoucí oddělení prezentace

samalova@muzeumprahy.cz

T+ 420 221 012 939, M+ 420 725 847 820

Šárka Máchová, DiS.

oddělení prezentace

machova@muzeumprahy.cz

T+ 420 221 012 940, M+ 420 725 847 873